

Taha Akyol

Obama ve Kafkasya

ÇANKAYA Köşkü'ndeki görüşmede Cumhurbaşkanı Gül, Başkan Obama'ya Türk-Amerikan ilişkilerindeki ortak çıkarların önemini anlatırken diyor ki:

- Siz öncelikli sorunlarımızı bir kâğıda yazın. Ben de bizim öncelikli sorunlarımızı yazayım. Tamamen değil ama büyük ölçüde aynı olduğunu görürsünüz!

Gül, farklı çıkarlarımızın bulunduğunu fakat ortak çıkarlarımızın çok daha büyük olduğunu anlatıyor.

Obama da, eminim Türkiye'ye gelmeden önce hazırlanmış olan TBMM'deki konuşmasında, "her zaman aynı fikirde olmanın gerekmediğini" ama ortak çıkarlarımızın çok daha büyük olduğunu vurguladı.

Obama ile Türk-Amerikan ilişkilerinde daha iyi bir dönemin açıldığı kesin.

Aklın gereği, "ortak" noktalarımızı ve "farklılıklarımızı" daima birlikte görmek, birine takılıp öbürünü gözden kaçırmamaktır.

Ortak çıkarlarımız?

ABD ile Türkiye arasındaki en önemli "ortak çıkar", sınırların ve uluslararası ilişkilerin etnik, dinsel ve ideolojik aşırıları tarafından şiddete başvurularak bozulmasına karşı olmak, "istikrar"ı savunmaktır!

Bush bunu silahla sađlamak istedi, daha kötü bir ortam yarattı.

Obama siyasetle yapmak istiyor ve bu Türkiye'nin de temel tercihlerine denk düşüyor: Teröre karşı olmak, sınırların değişmezliği, enerji yollarının geliştirilmesi, uluslararası hukuk, serbest ticaret gibi "barış ve istikrar" temelli ilkeler... Irak dahil, birçok sorunun çözümü sürecinde iki ülkenin ortak ilkeleridir bunlar.

Türkiye 1856 Paris Kongresi'nden beri bu yönde diplomasi izliyor. 1930'larda Nazilerle faşistlerin "dünya düzenini değiştirmek" iddiasına karşı Kemalist Türkiye "barış ve istikrar"ı savunan Batı Avrupa'yla ittifak yaptı. Sonra Sovyet yayılmacılığı karşısında NATO'ya, Batılı kurumlara üye olduk. Bugün de etnik, dinsel ve ideolojik teröre ve uluslararası ağır hukuk ihlallerine karşı aynı "barış ve istikrar" tarafındayız.

Bu kuvvetli zemine rağmen, farklı hatta çatışan çıkarlarımız da elbette var.

Bunlardan bugün Ermeni meselesi üzerinde durmak istiyorum.

Ermenistan ve Azerbaycan

Obama konuşmasında "soykırım" demedi ama Ermeni seçmenlerine bir ölçüde sıcak gelecek şeyler söyledi. Somut olarak Ermenistan'la sınır kapısının açılmasını da istedi.

Konunun daha bir önem kazanmakta olduğu şuradan da belli ki, Abdullah Gül, Obama ile basın toplantısında, dünya TV'leri canlı yayın yaparken, Türkiye'nin 1915 olaylarına ilişkin yaklaşımını anlatma gereği duydu, iyi de anlattı.

Dahası, Köşk'teki ikili görüşmede Gül'ün, Azerbaycan'ın önemini ayrıntılı bir şekilde Obama'ya anlattığını öğrendim: Azerbaycan sadece Türkiye'nin kardeşi değil, aynı zamanda, ABD açısından da Kafkasya'da "istikrar"ın ve "enerji kaynakları" stratejisinin en önemli unsurudur! Karabağ sorununda tatminkâr gelişmeler olmadan Ermenistan'la ilişkilerimizde çok süratli gelişmeler olması zordur!

Obama'yla görüşmelerde hazır bulunan bir diplomat dün bana, "Bu meselenin son derece karmaşık olduğunu ve Azerbaycan'ın stratejik önemini Obama gördü" yorumunu yahptı.

Obama'nın Meclis'teki konuşmasında Karabağ sorununu görmezden gelmeyip zikretmesi de Ankara'da pozitif bir unsur olarak 'not' edildi.

Bu karmaşık ve uzun süreçte iki şey önemli:

1 Tekil sorunlar büyük ortak çıkarlarımıza zarar vermemelidir.

1 Karabağ meselesinin çözümü için ABD Ermenistan'a baskı yaparsa hem Kafkasya'da "istikrar"ın hem Türk-Ermeni ilişkilerinin gelişmesi daha kolay olur